

ğerlere bağlı kalmaya çabalayan yöneticiler arasında bir kültür ikiliği yaratmıştır, daha çok.

Cumhuriyetten sonra bu yanlışların bittiğini söylemek de kanımca mümkün değildir. Bir dönemde bazı aydınlarımız, kültür köklerimizi dinsel motiflerden arındırarak, bulmak ve geliştirmek çabasına düşmüşler; bazı aydınlarımız, tümüyle Batının kalıplarını kültürümüze yerleştirmenin kendilerine göre uğraşını vermişler; her iki eğilimi de benimsemeyen bir başka kesimde ise, çok gerilere gidilerek, yalnızca eski saray kültürünün kalıpları içinde kültürümüzün çıkış yolları aranmaya çalışılmış.

Değerli arkadaşlarım, Osmanlı'yı çökerten, bir bakıma Tanzimatta ve Cumhuriyette, yöneticilerle halkın ortak duyuş ve etkilenişini engelleyen; daha önemlisi, sorunlarımıza aynı gözle bakmamızı engelleyen bu yanlışlar, yakınlara kadar da sürüp gelmiştir; hem, zararlarını yalnız kendine dokundurarak değil, tüm toplumumuza yaygınlaştırarak sürüp gelmiş; birbirini, «ilerici, gerici» diye suçlayarak sürüp gelmiştir.

Gerçekte, bu akımların, bu anlayışların hiçbirisi bana göre, ne ilericidir, ne gerici. Kültür değerlerimizi tümüyle Batılı yargılara vurmak yanlıştır, köklü bir yanlış; kültür köklerimizi İslam öncesi kaynaklara inerek aramaya kalkışmak yetersizdir, köklü bir yetersizlik; kültürümüzü, saray kalıplarıyla en üstün ölçülere varmış sanmak da tutarsızlıktır, köklü bir tutarsızlık.

İlericilik, toplumu var olan özdeğerlerinden yola çıkıp, daha üstün özdeğerlere ulaştırmaksa, eğer bunların tümü ilerici değildir; belki ilkeldir, belki gericidir, belki tutucudur; ama ilerici değildir. Doğru olan, Anadolu toprağını ve Anadolu insanını, üzerinde yaşayan uygarlıklarla, devletlerle, çağlar boyu birbirini izleyen, birbirini etkileyen, birbirini geliştiren bir bütün olarak görmektedir. Böyle bir bakış, Asya'yı da kucaklar, dünyayı da değerli arkadaşlarım; böyle bir bakış, toprağımızın değerlerini başkalarına terk etmez; Etiler'den yola çıkar, Homer'i kucaklar, Hacıbektaş'ta, Yunus'ta konaklar; Diyojen'le Nasreddin'i kaynaştırır; alır Karacaoğlan'ın, Zihni'nin ezgilerini, Veysel'le, Ruhi Su ile çağdaştırır.

Değerli arkadaşlarım, tarih köklerinden koparmış bir halk hiçbir yere varamaz; açmazlardan, bunalmırlardan, çıkmazlardan başka hiçbir yere varamaz. Tarih köklerinin en önemlisi de kültürdür. Öyle ise, kültürümüzü, tarihimizin, toprağımızın yarattığı tüm değerleri kapsayacak biçimde yepyeni boyutlarla yeni

baştan değerlendirmeliyiz. Geleneklerinden, tarihinden kopmuş toplumların kültürü olmaz, olsa da gelişmez, Tarihsel, toplumsal değerlerimize ters, çarpık ekonomik zorlamaların, çarpık kapitalizmin toplumumuzda hangi çarpık kültür değerlerini yarattığını ve hangi gerçek kültür değerlerini yıkmaya zorladığını yaşadık, hep birlikte yaşadık ve halen yaşıyoruz.

YAHYA USLU (Manisa) — Çarpık sosyalizm; onu da söyle.

ERTUĞRUL GÜNAY (Devamla) — Öyle ise, batılı kalıplara kaskatı bağlı yöntemlerle, öykünmecilikle bir yere varamayacağımızı da; ulusal kalıplara kaskatı kendimizi hapsedmeye çalışarak, kültür emperyalizmine karşı aşılmaz bir duvar oluşturamayacağımızı da bilmeliyiz.

BAŞKAN — Sayın Günay, konuşmanızı toparlayın.

ERTUĞRUL GÜNAY (Devamla) — Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Yapılması gereken şey değerli arkadaşlarım, bizim kültür geleneğimizi iyice özümleyerek, günümüzün Türk işlemini çağdaş estetik yöntemlerini kullanarak, o işleme uygun gelen bir biçimde yoğurup, geleneksel gelişme zincirine yeni bir halka diye eklemeye çalışmaktır. Böylelikle ancak, kültürümüzün ulusal boyutlarını aşıp, evrensel boyutlara ulaşması doğrudur; böylelikle ancak, Türk kültürünü, kültür emperyalizmine karşı ezdirmeyen, ulusal bilincimizin dik başını hiçbir emperyalizme karşı eğdirmeyen sağlıklı yapıtlar sergilenebilecektir; yaratılabilecektir ve o yeni özgün, evrensel yapıtlarımızın temelinde, kendi tarih konaklarında kültür savaşçısı olan herkesin, Mevlana'dan Yunus'a, Dede Efendi'den İtri'ye, Fuzuli'den, Nef'i'den Fikret'e, Akif'ten Nazım'a kadar herkesin bir kürek harcı, temelde bir taşı bulunacaktır.

Kültür Bakanlığımızın ulusal, demokratik, halkçı ve barışçı çabalarını başarıyla sürdürmesini diler, hepinizi saygı ile selamlarım değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Günay. Sayın Bakan, buyurunuz efendim.

KÜLTÜR BAKANI AHMET TANER KİŞLALİ (İzmir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Bundan kısa bir süre önce bu kürsüden, hakkımda verilen bir Gensoru önergesi nedeniyle konuşmamı tamamlarken, zamanın tükendiğini görünce, nasıl olsa demiştim, bu iddiaları geçen yıldan beri her vesileyle bu kürsiye getiriyorsunuz, bütçe vesilesiyle